

Tillträdesförordning (1992:118)

Inledande bestämmelser

1 §

[1401] Denna förordning upphör att gälla om Sverige kommer i krig.

Bestämmelserna i 12–26 §§ börjar tillämpas först när regeringen förordnar om det vid krig mellan utländska stater. När 12–26 §§ är i tillämpning gäller inte 3–11 §§ för krigförande staters statsfartyg och statsluftfartyg.

2 §

[1402] I denna förordning avses med

1. *svenskt territorium*: Sveriges landområden, Sveriges sjöterritorium med inre vatten och territorialhavet samt luftrummet över landområdena och sjöterritoriet,
2. *statsfartyg*: örlogsfartyg, forskningsfartyg samt andra fartyg och svävare som ägs eller brukas av en stat och nyttjas i icke-kommersiellt syfte,
3. *örlogsfartyg*: fartyg och svävare som tillhör en stats stridskrafter, har de yttre nationella kännetecken som utmärker örlogsfartyg, står under befäl av vederbörligen utnämnda officerare och är bemannade av besättningar underkastade fastställda disciplinregler,
4. *forskningsfartyg*: fartyg som ägs eller brukas av en stat och som utrustats för och bedriver forskning enligt internationellt vedertagna principer,
5. *statsluftfartyg*: militära stridsflygplan, militära transportflygplan och andra luftfartyg som ägs eller brukas av en stat och nyttjas i icke-kommersiellt syfte,
6. *militära stridsflygplan*: jakt-, attack-, bomb-, spanings- och skolflygplan samt stridshelikoptrar som ägs eller brukas av en stats stridskrafter,
7. *militära fordon*: stridsfordon, andra motordrivna fordon, släpfordon och terrängsläp som ägs eller brukas av en stats stridskrafter,
8. *stridsfordon*: splitterskyddat motordrivet fordon som ägs eller brukas av en stats stridskrafter och från vilket strid kan genomföras,
9. *militär avdelning*: tre eller flera soldater eller ett eller flera militära fordon,
10. *uppbringade fartyg*: andra fartyg än örlogsfartyg som en krigförande stat har tagit i besittning från en annan stat. *Förordning (1996:1568)*.

Till p. 1

Anm. Sveriges sjöterritorium, se [1751] o.f.

Allmänna bestämmelser för utländska statsfartyg, statsluftfartyg och militära fordon

3 §

[1403] Utländska statsfartyg har för genomfart tillträde till svenskt territorialhav.

Utländska statsfartygs genomfart av svenskt territorialhav skall ske så att landets lugn, ordning och säkerhet inte störs. Genomfarten skall vara oavbruten och skyndsam.

Utländska statsluftfartyg har för genomfart tillträde till luftrummet över det svenska territorialhavet i Öresund. Utländska statsluftfartyg får även, med undantag för andra militära stridsflygplan än danska, i samband med start från eller landning på flygplatserna i Köpenhamn och Vaerlöse överflyga svenskt territorium inom vilket dansk flygtrafikledning utövar flygtrafikledningstjänst. *Förordning (1998:1201)*.

4 §

[1404] Tillstånd för tillträde till svenskt territorium krävs för utländska statsfartyg och statsluftfartyg i andra fall än som sägs i 3 § samt för utländska militära fordon.

Tillstånd behövs dock inte för statsfartyg och statsluftfartyg som är i nöd eller som används av ett utländskt statsöverhuvud vid besök i Sverige.

Tillstånd behövs inte heller för andra utländska statsfartyg än örlogsfartyg eller andra utländska statsluftfartyg än militära stridsflygplan som används av utländska tjänstemän som på svenskt territorium utför

1. polisuppgifter med stöd av 2, 4 eller 4 a kap. lagen (2017:496) om internationellt polisiärt samarbete, eller

2. tulluppgifter med stöd av 3 kap. 1 eller 2 § lagen (2000:1219) om internationellt tullsamarbete (Smugglingslagen m.m./Internationellt tullsamarbete [7980] eller [7981]).

Föreskrifter om skyldighet att samråda med eller underrätta Försvarsmakten i fall som avses i tredje stycket finns i 2 kap. 1 §, 4 kap. 7 § och 4 a kap. 4 § förordningen (2017:504) om internationellt polisiärt samarbete och i 4 § förordningen (2000:1222) om internationellt tullsamarbete (Smugglingslagen m.m./Internationellt tullsamarbete [8034]). *Förordning (2020:84)*.

5 §

[1405] Försvarsmakten får meddela tillstånd för tillträde till svenskt territorium i fråga om

1. utländska statsfartyg som nyttjas för arbete med sjösäkerhetsanordningar på begäran av Sjöfartsverket,

2. andra utländska statsfartyg än örlogsfartyg och statsfartyg som nyttjas för arbete med sjösäkerhetsanordningar på begäran av Kustbevakningen,

3. andra utländska statsluftfartyg än militära stridsflygplan på begäran av Sjöfartsverket,

4. utländska statsluftfartyg som genomför verksamhet enligt fördraget om observationsflygningar den 24 mars 1992, och

5. andra utländska militära fordon än stridsfordon på begäran av Tullverket.

Försvarsmakten får även på begäran av en kommun eller en statlig myndighet som svarar för räddningstjänsten meddela utländska statsfartyg, statsluftfartyg och militära fordon tillstånd för tillträde till svenskt territorium vid räddningsinsatser eller vid övning av sådana insatser. *Förordning (2013:941)*.

6 §

[1406] I andra fall än som sägs i 5 § meddelar regeringen utländska statsfartyg, statsluftfartyg och militära fordon tillstånd för tillträde till svenskt territorium. Tillstånden utverkas på diplomatisk väg. *Förordning (1996:1568)*.

7 §

[1407] När ett utländskt statsfartyg befinner sig inom svenskt territorium, skall fartyget ha sin nationalitetsflagga hissad. Ubåtar skall vara i övervattensläge. *Förordning (2004:277)*.

8 §

[1408] Inom svenskt territorium får ett utländskt statsfartyg inte göra uppehåll utan tillstånd. Om fartyget, med hänsyn till dess sjösäkerhet, ändå tvingas att göra uppehåll, ska detta snarast anmälas till Kustbevakningen.

Tillstånd att göra uppehåll meddelas av Försvarmakten när det gäller fartyg enligt 5 §. Tillstånd för övriga fartyg meddelas av regeringen.

Ett utländskt statsfartyg som befinner sig i nöd på svenskt inre vatten ska ange detta med internationell signal och snarast anmäla förhållandet till Kustbevakningen. *Förordning (2019:90)*.

9 §

Paragrafen har upphört att gälla enligt förordning (2013:941).

10 §

[1410] Inom svenskt territorium får ett utländskt statsfartyg eller statsluftfartyg eller en utländsk militär avdelning endast med regeringens tillstånd bedriva skjutövningar eller andra övningar än sådana som avses i 5 § andra stycket. För övningar som i sin helhet kan genomföras inom ett fartyg eller ett luftfartyg behövs inte tillstånd.

Försvarmakten får meddela tillstånd för övningar enligt första stycket som sker inom ramen för internationell militär test-, utbildnings- och övningsverksamhet. *Förordning (2013:941)*.

11 §

[1411] Bestämmelser om rätt för besättningen på ett utländskt statsfartyg eller statsluftfartyg att lämna detta utan inresekontroll finns i utlänningsförordningen (2006:97) ([4501] o.f.). Besättningen får inte utan regeringens tillstånd bära annat vapen än blankt vapen som hör till uniformsdräkten när fartyget eller luftfartyget lämnas. *Förordning (2006:114)*.

Särskilda bestämmelser för krigförande staters statsfartyg och statsluftfartyg

12 §

[1412] En krigförande stats statsfartyg och statsluftfartyg skall respektera Sveriges neutralitet.

Krigshandlingar samt åtgärder för att stoppa, uppbringa eller visitera fartyg eller luftfartyg får inte företas inom svenskt territorium eller mot föremål eller personer inom territoriet. En krigförande stat får inte använda svenskt territorium som bas för krigsoperationer eller där bedriva underrättelseverksamhet eller stridsledning.

13 §

[1413] En krigförande stats statsfartyg har för genomfart tillträde till det svenska territorialhavet under högst 24 timmar i följd. För ubåtar och svävare är genomfart av territorialhavet dock endast tillåten i Öresund.

Ett örlogsfartyg som har lämnat territorialhavet får inte återvända dit förrän minst 48 timmar har förflutit.

Tillträde till svenskt territorium i andra fall än som avses i första och andra styckena är tillåtet endast för statsfartyg som är i sjönöd samt, enligt bestämmande av Försvarmakten efter hörande av Socialstyrelsen, för militära sjukvårdsfartyg och andra statsfartyg som är inrättade och nyttjas uteslutande för humanitära uppgifter. *Förordning (2000:1223)*.

14 §

[1414] Inom svenskt territorium får högst tre örlogsfartyg som tillhör samma krigförande stat eller inbördes förbundna krigförande stater befinna sig samtidigt.

15 §

[1415] En krigförande stats statsluftfartyg har för genomfart utan onödiga kursavvikelser tillträde till lufterummet över territorialhavet i Öresund.

Tillträde till svenskt territorium i andra fall än som avses i första stycket är tillåtet endast för luftfartyg i nöd och, enligt bestämmande av Försvarmakten, för ambulansluftfartyg. *Förordning (1994:529)*.

16 §

[1416] Om en krigförande stats örlogsfartyg befinner sig inom svenskt territorium när 12–26 §§ börjar tillämpas, skall fartygen lämna territoriet inom 24 timmar. Om örlogsfartyg som tillhör olika krigförande stater befinner sig i samma hamn eller på samma ankarplats och dessa stater inte är inbördes förbundna, skall dock minst 24 timmar förflyta mellan avgångstiderna. Fartygen skall avgå i den ordning som de har anlant, om inte särskilda förhållanden föranleder annat. Om en krigförande stats handelsfartyg lämnar en hamn eller ankarplats där en motståndarstats örlogsfartyg befinner sig, får örlogsfartyget avgå tidigast 24 timmar efter handelsfartyget.

Avgångstider som avses i första stycket bestäms av Försvarmakten. *Förordning (1994:529)*.

17 §

[1417] Inom svenskt territorium får en krigförande stats statsfartyg inte göra uppehåll, om det inte är nödvändigt med hänsyn till fartygets sjösäkerhet. Om fartyget tvingas göra uppehåll eller om det på grund av sjönöd kommer in i en otillåten del av territoriet eller inte kan lämna territoriet inom föreskriven tid, skall fartyget ange detta med internationell signal och anmäla förhållandet till Försvarmakten.

Om ett statsfartyg på grund av sjönöd kommer in i en otillåten del av territoriet eller om det inte kan lämna territoriet inom den tid som anges i 16 §, bestämmer Försvarmakten en skälig tidsfrist inom vilket fartyget skall lämna territoriet. Försvarmakten bestämmer också i vilken omfattning reparationer får utföras. Tidsfrist för reparationer får medges endast om det är uppenbart att fartyget kan göras sjövärdigt inom rimlig tid. Skador som har orsakats av krigshandlingar får inte repareras. Andra reparationer får utföras endast i den omfattning som är oundgängligen nödvändig med hänsyn till fartygets sjövärdighet. *Förordning (1994:529)*.

18 §

[1418] När en krigförande stats statsfartyg uppehåller sig inom svenskt territorium, skall fartyget ha sin nationalitetsflagga hissad. Ubåtar skall vara i övervattensläge.

Inom inre vatten skall statsfartyg framföras i lotsled med anlitan av en behörig svensk lots. Lotsning får ske endast om fartyget har rätt att vara inom svenskt territorium.

19 §

[1419] Om en krigförande stats statsfartyg befinner sig i svensk hamn eller på en ankarplats inom svenskt territorium när 12–26 §§ börjar tillämpas, får fartygen komplettera sina förråd enligt Försvarmaktens bestämmande. Detsamma gäller för fartyg som har medgetts tidsfrist enligt 17 §. Kompletteringen får dock göras endast i den omfattning som är nödvändig för att fartygen skall kunna nå närmaste hamn i sin egen stat.

Komplettering av förråd i andra fall än som avses i första stycket är, enligt bestämmande av Försvarsmakten efter hörande av Socialstyrelsen, tillåten för militära sjukvårdsfartyg och andra statsfartyg som är inrättade och nyttjas uteslutande för humanitära uppgifter samt för ambulansluftfartyg. *Förordning (2000:1223)*.

20 §

[1420] En krigförande stats statsluftfartyg som på grund av nöd kommer in i svenskt territorium skall ange detta med internationell signal.

21 §

[1421] En krigförande stats statsfartyg eller statsluftfartyg får inte bedriva övningar inom svenskt territorium.

22 §

[1422] Inom svenskt territorium får radioanläggningar på en krigförande stats statsfartyg eller statsluftfartyg inte användas för att sända radiomeddelanden annat än i fall av nöd eller för kommunikation med svenska myndigheter.

23 §

[1423] Personal från en krigförande stats statsfartyg eller statsluftfartyg får lämna detta endast om Försvarsmakten medger det. *Förordning (1994:529)*.

Särskilda bestämmelser för uppbringade fartyg m.m.

24 §

[1424] Utländska fartyg som är uppbringade av en krigförande stat har för genomfart tillträde till territorialhavet i Öresund.

Tillträde till svenskt territorium i andra fall än som avses i första stycket är tillåtet endast för uppbringade fartyg som är i sjönöd.

Bestämmelserna i 3 § andra stycket, 12, 17, 18 och 21–23 §§ gäller för uppbringade fartyg som befinner sig inom territoriet. Uppbringade fartyg får inte komplettera sina förråd inom territoriet.

25 §

[1425] Svenska fartyg som är uppbringade av en krigförande stat och som kommer in på svenskt territorium får inte lämna detta utan regeringens tillstånd.

26 §

[1426] Bestämmelserna i 24 § gäller i tillämpliga delar för krigsfångetransporter.

Övriga bestämmelser

27 §

[1427] Polismyndigheten, Kustbevakningen, Sjöfartsverket, Tullverket och luftfartsmyndigheter ska snarast möjligt rapportera till Försvarsmakten om utländska statsfartyg, statsluftfartyg eller militära fordon

1. iaktas inom eller i anslutning till svenskt territorium, eller
2. överträder bestämmelserna i denna förordning. *Förordning (2014:1216)*.

28 §

[1428] Polismyndigheten, Kustbevakningen, Transportstyrelsen och Tullverket får inom sina respektive verksamhetsområden meddela närmare föreskrifter för rapporteringen enligt 27 §, efter hörande av Försvarmakten.

Försvarmakten får, efter hörande av berörda civila myndigheter, meddela föreskrifter för verkställighet i övrigt av denna förordning. *Förordning (2014:1216)*.

29 §

[1429] Försvarmaktens beslut får överklagas hos regeringen. *Förordning (1998:1056)*.

[1430] Denna förordning träder i kraft den 1 maj 1992, då förordningen (1982:755) om utländska statsfartygs och statsluftfartygs tillträde till Sveriges territorium, m.m. (tillträdesförordning) skall upphöra att gälla.